

Streszczenie nienaukowe

Według raportu OECD "The Ocean Economy in 2030", wkład gospodarki morskiej do światowego PKB w 2030 r. wyniesie 3 bln USD. Jest to dwukrotny wzrost w wartościach bezwzględnych w porównaniu z rokiem 2010 - rokiem, w którym przemysł morski wyprodukował 2,5% globalnego PKB. Ten szybki rozwój niebieskiej gospodarki spowodowany jest niespotykanym boorem demograficznym (rosnie zapotrzebowanie na żywność), poprawą poziomu dobrostanu w wielu krajach rozwijających się (w wyniku czego wzrasta zapotrzebowanie na turystykę morską i rekreację) oraz zmianą postaw społecznych (tj. transformacją w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i niskoemisyjnej). Jeśli to tempo się utrzyma, wzrośnie zapotrzebowanie na przestrzeń morską, która będzie musiała być zagospodarowana bardziej intensywnie i w nowych zastosowaniach. Jak dotąd przestrzeń morską związana była z transportem morskim, rybołówstwem i turystyką przybrzeżną. W przyszłości morze będzie wykorzystywane na wiele innych sposobów, w tym do produkcji energii wiatrowej, marikultury i wydobywania koncentracji polimetalicznych. W Polsce spodziewany jest szybki wzrost zapotrzebowania na przestrzeń morską, zarówno na potrzeby energii jak i akwakultury morskiej. Administracja publiczna jest słabo przygotowana do stawienia czoła temu wyzwaniu. W szczególności brakuje wiedzy o konsekwencjach gospodarczych decyzji dotyczących alokacji przestrzeni morskiej – wiedzy pozwalającej lepiej rozwiązywać konflikty przestrzenne. Ponadto przestrzenne decyzje publiczne mają wąski, sektorowy charakter. Zwykle brane są pod uwagę wyłącznie bezpośrednie skutki alokacji przestrzeni morskiej. Podstawą decyzji jest szacunek przyrostu wartości produkcji lub wielkości zatrudnienia w konkretnej branży morskiej, uzyskany dzięki alokacji przestrzeni na jej rzecz. Efekty indukowane i pośrednie (sposoby, w jakie dana branża przyspiesza lub spowalnia rozwój innych branż) nie są rozpatrywane.

Sytuacja ta stanowi okazję dla nauki dostarczenia decydentom użytecznej wiedzy o powiązaniach między alokacją przestrzeni morskiej, rozwojem przemysłu morskiego, rozwojem innych sektorów, na które wpływ ma przemysł morski oraz w ostatecznym rozrachunku, wiedzy o wpływie zagospodarowania przestrzennego morza na rozwój gmin i regionów w wyniku procesów mnożnikowych, których źródłem jest zmiana użytkowania przestrzeni morskiej. Niniejszy projekt zmierza do zbadania tych związków przyczynowo-skutkowych przy wykorzystaniu aparatu badawczego ekonomii i nauk przestrzennych. Celem projektu jest ocena ogólnego wpływu ekonomicznego alokacji przestrzeni morskiej, a przez to zasilenie nową wiedzą, takich polityk publicznych jak strategia niebieskiego wzrostu UE, Polityka Morska RP do 2030 r. czy morskie planowanie przestrzenne.

Projekt obejmuje następujące zadania badawcze:

1. Ocena produktywności przestrzeni morskiej (dla wybranych branż morskich, reprezentujących zarówno tradycyjnych jak i nowych użytkowników morza).
2. Oszacowanie wartości gospodarki morskiej w Polsce i weryfikacja wcześniej osiągniętych wyników w tym zakresie (produktem ubocznym będzie stopa wzrostu polskiego przemysłu morskiego).
3. Identyfikacja powiązań gospodarki morskiej z innymi sektorami gospodarki oraz oszacowanie wpływu jej rozwoju na wyniki innych branż.
4. Oszacowanie łącznych efektów ekonomicznych alokacji przestrzeni morskiej (dla wybranych branż morskich), z uwzględnieniem zarówno efektów bezpośrednich, jak i pośrednich.
5. Identyfikacja przestrzennego rozkładu tych efektów tj. wpływu decyzji dotyczących zagospodarowania przestrzeni morskiej na wzrost gospodarczy polskich województw (w miarę możliwości także powiatów).

Wyniki badań posłużą do opracowania zaleceń dotyczących (i) udoskonalenia narzędzi i metod naukowych badania całościowego wyniku gospodarczego zagospodarowania przestrzeni morskiej, (ii) a także zmian w politykach publicznych regulujących ekonomiczne wykorzystanie morza w Polsce.